

Ozadje: Zbirno poročilo IPCC AR5

Brifing za medije, oktober 2014

Med 27. in 31. 2014 oktobrom se v Kopenhagenu sestaja Medvladni odbor za podnebne spremembe (IPCC), ki bo preučil izsledke Zbirnega poročila *Petega poročila o oceni stanja (AR5)* na področju podnebnih sprememb. Poročilo je namenjeno svetovnim vladam in članicam IPCC ter predstavlja osrednjo študijo o stanju podnebnih sprememb in njegovega pomena za politične odločitve. Na tokratnem plenarnem zasedanju IPCC bodo članice odobrile *Povzetek za oblikovalce politik* in sprejele *Zbirno poročilo*, ki bo objavljeno na tiskovni konferenci v nedeljo, 2. novembra, ob 11. uri (CET).

Kaj je skupno poročilo IPCC?

V zadnjem letu so tri delovne skupine IPCC objavile ločena poročila, in sicer o znanstvenih osnovah podnebnih sprememb, njihovih posledicah in možnostih upočasnjevanje njihovega trenda. IPCC želi podati objektivni, izčrpen in uravnotežen znanstveni pregled na področju podnebnih sprememb. Pri tem ne proizvaja novih znanstvenih ugotovitev, temveč analizira in ocenjuje znanstveno literaturo na področju podnebnih sprememb, tokrat zlasti delo, ki je bilo objavljeno po zadnjem Poročilu o oceni stanja iz leta 2007.

Skupno poročilo povzema informacije treh posebnih poročil delovnih skupin in je neposredno namenjeno oblikovalcem politik. Predstavlja osrednji dokument, ki združuje ocene preteklih podnebnih trendov, napovedi za prihodnost, preučuje pa tudi prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb ter nudi pregled možnih tveganj in rešitev. Skupno poročilo nudi izjemno pomembne informacije za oblikovalce politik, ki bodo vodile vlade pri odločanju o njihovih prihodnjih podnebnih politikah.

Kakšne so ugotovitve Petega poročila o oceni stanja (AR5)?

Delovna skupina I

Septembra 2013 je Delovna skupina I. v svojem poročilu potrdila, da se podnebne spremembe dogajajo in da so predvsem posledica človeškega delovanja. Atmosfera in oceani se segrevajo, ledeniki se talijo, višina morske gladine se dviga, vodni cikli se spreminjajo in ekstremni vremenski pojavi postajajo vse pogostejši.

Poročilo je opozorilo tudi na stopnjevanje posledic: med leti 2002 in 2011 je ledena odeja na Grenlandiji zgubljala maso v povprečju 6-krat hitreje kot v prejšnjem desetletju. Podobno je ledeni pokrov na Antarktiki zgubljal maso 5-krat hitreje. Od leta 1993 se je morska gladina v povprečju dvigala dvakrat hitreje kot v prejšnjem stoletju in Arktični led je izginjal znatno hitreje, kot je bilo predvideno.

Poročilo je določilo tudi mejo količine izpustov, ki jih svet še lahko izpusti, če bi želeli doseči globalni cilj omejitve segrevanja na manj kot 2C°. Če bi se trend izpustov med leti 2000 in 2010

nadaljeval, bi preostali "ogljikni proračun" porabili v približno dveh desetletjih. Če ne želimo prekoračiti te meje, bi morali izpusti doseči svoj vrh in začeti padati zelo kmalu, in nazadnje doseči ničelno raven izpustov.

Delovna skupina II

Marca 2014 je druga delovna skupina izdala poročilo, v katerem je predstavila tveganja, ki jih podnebne spremembe prinašajo za varnost in dobrobit človeštva. Podnebne spremembe lahko bistveno poslabšajo številne že obstoječe okoljske in družbene probleme, posledice pa se že kažejo po vsem svetu, zlasti na Arktiki ter v oceanih. Brez dramatičnega in takojšnjega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov bodo posledice podnebnih sprememb presegle našo sposobnost prilagajanja nanje.

Delovna skupina III

Zadnje poročilo Medvladnega odbora za podnebne spremembe je izšlo aprila 2014 in je pokazalo, da se je katastrofalnim podnebnim spremembam še možno izogniti, a le, če bomo hitro in trajno zmanjšali onesnaževanje ozračja. Segrevanje še lahko omejimo na pod 2°C, vendar se s trenutnim načinom delovanja bolj približujemo 4°C, saj smo od leta 2000 rast emisij še pospešili. Če želimo preprečiti najhujše posledice podnebnih sprememb, potrebujemo temeljito spremembo energetskega sistema, s katerim bomo bistveno izboljšali energetske učinkovitost stavb, industrije in prometnega sektorja, ter fosilna goriva nadomestili z brez- ali nizko-ogljiknimi energetskimi viri. Dlje, kot odlašamo z ukrepanjem, večje bodo posledice in višji bodo stroški. Ukrepanje pa bi prineslo številne vzporedne koristi - države so namreč različno prispevale k škodljivim emisijam, imajo pa tudi različne zmogljivosti za ukrepanje in drugačne stopnje ranljivosti. Zato bi pravični procesi in izidi lahko izboljšali mednarodno sodelovanje.

Vloga Vlad v procesu IPCC

Celotno Peto poročilo o oceni stanja (AR5) in njegovo Zbirno poročilo zagotavljata pomemben prispevek k pogajanju Združenih narodov o podnebnih spremembah.

Na srečanju Medvladnega odbora za podne spremembe v Kopenhagenu bodo Vlade sprejele Zbirno poročilo (ki je trenutno dolgo 130 strani) ter odobrile njegov krajši Povzetek za oblikovalce politik (dolga 30 strani). Sprejem pomeni, da v bodo poročilo potrjevali vsak odsek posebej, medtem ko odobritev pomeni, da bo vsak stavek Povzetka za oblikovalce politik podvržen podrobni razpravi in soglasju s strani vlad.

Načeloma je vloga vlad zagotoviti, da bodo ugotovitve povzetka razumljive in jasne vsem odločevalcem. V praksi pa se izkaže, da so ugotovitve včasih za določene vlade neprijetne, kar povzroči željo po vplivanju na način zapisa ugotovitev na način, ki bi podprl njihova pogajalska izhodišča. To je lahko včasih razlog, da je pomen zapisa nekoliko zabrisan in ne bolj pojasnjen, vendar pa to ne spremeni znanstvenih ugotovitev, ki ostajajo zapisane v poročilih delovnih skupin.

Pomembno je poudariti, da kljub temu, da so vlade vključene v proces IPCC in zagotavljajo njegovo finančno podporo, pa znanost vseeno prevladuje. Poglavlja, ki podpirajo vse dokumente, so napisali znanstveniki in le-ti zatrjujejo, da so dokumenti verodostojni in v skladu z ugotovitvami vsakega poglavja.